

Orijinal Soru: Temel Bilimler 98

98. Aşağıdakilerden hangisi ekstrahepatik biliyer obstrüksiyon nedenlerinden biri değildir?

- A) Safra taşları
- B) Pankreatik karsinom
- C) Primer biliyer kolanjit
- D) Konjenital biliyer atrezi
- E) Ampulla Vateri karsinomu

Doğru Cevap:C

KAMP NOTLARIMIZDAN REFERANSLAR

İLGİLİ NOTLAR

TUS HAZIRLIK MERKEZLERİ

81

SAFRA YOLU HASTALIKLARI

NEONATAL KOLESTAZ

- Majör nedenleri doğumdan ilk 3 ay sonra ekstrahepatik safra yollarının komplet veya inkomplet daralması ile karakterize olan biliyer atrezi ve neonatal hepatittir.
- Biliyer atrezi erken çocukluk döneminde karaciğer yetmezliğinin ve karaciğer transplantasyonunun en sık nedenidir.

İNTRAHEPATİK SAFRA YOLU HASTALIKLARI

- Primer biliyer kolanjit (primer biliyer siroz) ve primer sklerozan kolanjit otoimmün kolanjiyopati olarak adlandırılır.

Temel Bilimler 98. soru

Tusdata Patoloji Kamp Notu 1. Fasikül Sayfa 081

Primer Biliyer Kolanjit (Primer Biliyer Siroz)

- **40-50 yaş kadınlarda** daha sık görülür.
- İntrahepatik safra kanalı yıkımı, portal inflamasyon ve skarlaşmaya bağlı siroz gelişimi ile karakterizedir.
- Çoğu hastada **anti-mitokondriyal antikorlar** pozitiftir.
- Sıklıkla birlikte olduğu hastalıklar, **Sjögren sendromu (%70)**, tiroid hastalıkları (%20), sklerodermadır (%5).
- Ana histolojik bulgusu, küçük ve **orta boy** safra kanallarında **non-süpüratif granülomatöz inflamasyondur**.
- Florid duktus reaksiyonu (lenfoplazmositik infiltrasyon + granülomatöz / non-granülomatöz inflamasyon) görülür.
- İntrahepatik safra kanalları ortadan kalkar ve son dönemde **biliyer siroz** oluşur.
- Siroz olmasına rağmen klinik tablo **hepatomegalidir**.
- Primer biliyer kolanjitte **hepatoselüler karsinom** riski **artmıştır**.

Primer Sklerozan Kolanjit

- **İntrahepatik ve ekstrahepatik safra yollarında inflamasyon**, obliteratif fibrozis ve safra kanallarında **segmental dilatasyonlarla** karakterizedir.
- **Orta yaşılarda ve erkeklerde** daha sıktr.
- En sık birlikte olduğu hastalıklar **inflamatuv var bağırsak hastlığı (Ülseratif kolit - %70)**, pankreatittir (%25).
- Anti SMA, ANA, RF ve **p-ANCA pozitiftir**.
- Tipik histolojik bulgusu **portal alanlarda soğan kabuğu tarzında periduktal fibrozistir**.
- Safra kanallarında obliterasyon, yer yer genişleme ve sonuçta **biliyer siroz** görülür.
- **Kolanjiyokarsinom** riski artmıştır.

DOĞUMSAL SAFRA KANAL ANORMALLİKLERİ

Von Meyenburg Kompleksi

- Portal alanlarda bulunan **safra duktus mikrohamartomlarıdır**.
- Radyolojik olarak **metastaz** ile karışır.

Polistik Karaciğer Hastlığı

- Karaciğerde multipl diffüz kistlerin varlığıdır.
- Erişkin (OD) polistik böbrek hastlığına eşlik edebilir.

Konjenital Hepatik fibrozis

- Karaciğerde portal alanlar büyük, düzensiz ve fibrotiktir.
- Karaciğer düzensiz adalara bölünmüştür.
- Çocuk (OR) polistik böbrek hastlığına eşlik eder.

Caroli Hastlığı

- İntrahepatik safra duktuslarının **segmantal dilatasyonudur**.
- **Kolanjiyokarsinom** riski artmıştır.

Alagille Sendromu

- İntrahepatik safra kanalları doğumsal olarak **eksiktir**.
- Değişik yüz görünümleri, vertebral ve kardiyovasküler anomaliler eşlik edebilir.
- **Hepatosellüler karsinom** gelişebilir.

- **Tıkanma sarılıklarında** bağırsaklara bilirubin geçemeyeceği için ürobilinojen ve sterkobilinojen oluşamaz, gaita rengi ağırlı ve idrarda ürobilinojen kaybolur.
- Bilirubin düzeyi 2.5 mg/dl'nin üzerinde ise skleralarda ve cilte sarılık görülür.
- Serum bilirubin düzeyi karaciğerde **hasarın derecesi ve prognoz** ile ilişkilidir.

Hiperbilirubinemİ ayırcı tanısı:

Yükselen bilirubin fraksiyonu hiperbilirubinemilere yaklaşımda çok değerlidir ve ayırcı tanıda kullanılır.

 İndirekt veya unkonjuge bilirubin hakimiyeti: Prehepatik olaylarda yükselir.

- **Aşırı bilirubin oluşması:** Hemolitik anemiler(retikülositoz)
- **Karaciğerde indirekt bilirubin alımının ve/veya konjugasyonun azalması:** Gilbert ve Crigler-Najjar sendromları
- **Hem direkt hem indirekt bilirubin yüksekliği: Hepatik** olaylarda yükselir.
  - Hepatik hasar (tüm hepatitler)
- **Direkt veya konjuge bilirubin hakimiyeti: Posthepatik** olaylarda yükselir (kolestaz).
  - **İntra veya ekstra hepatic safra yollarında akımın azalması** (taş, tümör, bası vb.)
  - **Karaciğerde konjuge edilen bilirubinin ekskresyonunun bozulması:** Dubin-Johnson ve Rotor sendromları

- İndirekt bilirubin hakimiyetinde öncelikle **tam kan sayımı ve retikülosit düzeyi** bakılmalıdır.
- Direkt bilirubin hakimiyetinde öncelikle **kolestaz enzimleri** bakılmalıdır.
- Direkt bilirubin hakimiyetinde ilk tercih edilecek radyolojik inceleme üst abdominal **ultrasonografidir**.

 İdrarda bilirubin:

- **Direkt bilirubin** idrara geçer ve serumdaki direkt bilirubin artışını gösterir.
- İndirekt bilirubin idrara **geçemez**.

 İdrarda ürobilinojen: Ürobilinojen idrarla atılır ve normalde idrarda bulunur.

- Hastada direkt bilirubin yüksek olduğu halde idrarda ürobilinojen yok ise **safra yolu obstrüksiyonu** düşünülür.

Temel Bilimler 98. soru

Tusdata Dahiliye Kamp Notu 1. Fasikül Sayfa 247

Kolestaz

Tanım: Safranın hepatosit tarafından intrakanaliküler mesafe salınımından, duodenuma boşalıncaya kadar herhangi bir bölgede staza uğraması **kolestaz** olarak tanımlanır.

- Kolestazda öncelikle direkt bilirubin fraksiyonu artar.

Sınıflama: Patolojinin karaciğer içi veya karaciğer dışı safra yollarında olmasına bağlı olarak kolestaz iki gruba ayrılır, **ayrımında USG** yardımcı olabilir.

- **İntrahepatik;** viral hepatit, alkolik hepatit, ilaçlar, primer biliyer kolanjit, **primer sklerozan kolanjit**, infiltratif hastalıklar (tüberküloz, amiloidoz, lenfoma, sarkoidoz) konjestif hepatopati, iskemik hepatit, gebelik, total parenteral nütrisyon, paraneoplastik sendromlarda görülebilir.
- **Ekstrahepatik;** koledokolitiazis (**en sık**), postoperatif safra yolu darlıklar, **primer sklerozan kolanjit**, kronik pankreatit, Mirizzi sendromu, parazitler (Ascaris, Fasciola) veya tümörlerde (safra kesesi, safra yolu, ampulla, pankreas tümörleri veya metastaz) görülebilir.

Klinik ve laboratuvar: Kolestaz ile giden hastalıklarda klinik olarak **kaşıntı ve sarılık** tipiktir.

- Ciddi biliyer obstrüksiyon varsa **gaita renginde açılma (akolik gaita)** görülebilir. **İdrarda ürobilinojen kaybolur**.
- Uzamiş kolestaz **yağ ve ADEK vitaminlerinde emilim bozukluğu** ile malabsorbsiyon bulgularına yol açabilir.
- Yine safranın karaciğerdeki toksik etkisi nedeniyle uzamiş sarılık karaciğerde dejenerasyon ve fibrozise bağlı olarak **sekonder biliyer siroz** gelişebilir.